

La clau

En un sistema electoral de doble volta, les opcions que menys vots han obtingut en la primera queden eliminades, de forma que a la segona no hi ha possibilitat que el resultat sigui molt semblant a la primera i no existeix un elevat risc de bloqueig. El vot es concentra o, simplement, els perdedors es queden a casa. No és, per descomptat, el cas espanyol ni el català. Els especialistes en demoscòpia diuen que, si es repetissin les eleccions generals, hi ha molts números que les coses quedin més o menys com estan ara, amb idèntica impossibilitat (o possibilitat) de pactes. ¿Què fem si després de sis mesos tornem a les urnes i el repartiment de cartes és molt semblant? ¿Tornar a repartir?

Segones voltes

JOAN MANUEL
Perdigó
SUBDIRECTOR

A Catalunya, la situació és bastant diferent. No solament no hi haurà menys opcions que a la primera volta del 27-S, sinó que n'hi pot haver més. Perduda de la potestat d'anticipar elec-

cions, **Mas** ja no té arguments per convèncer **Junqueras** de la bondat de tornar a anar junts al març, quan tot apunta que una CDC a la deriva quedaria darrere d'ERC i no només dels republicans.

Resolució

Un nou repartiment de cartes pot fer que algú que no sigui **Mas** es quedi amb una bona mà. I sense ell a la presidència –ja ens ho va avisar dimarts– s'acaba el procés (almenys tal com l'hem viscut en aquests més de tres anys). Convergència, o com se n'acabi dient després de la refundació, no anirà ni a la cantonada de segona de ningú perquè li parteixin la cara. Veuran com tot el que fins ara eren certeses es converteix en

dubtes i tot ha de ser tornat a decidir, incloent-hi l'allucinant resolució de desobediència i desconnexió aprovada pel Parlament el 9 de novembre passat, quan ni hi havia nou Govern ni se l'esperava.

En això, pots ser hem batut un nou rècord d'efimers. La República catalana de **Pau Claris** (1641) va durar 15 dies; la de **Francesc Macià** (1931), tres; i l'Estat Català de **Lluís Companys** (1934), 10 hores. Això del 2015, ni idea de com comptar-ho. Ben mirat, va avortar. Ja veurem si tindrà prou entitat per fer-se un forat en la Història o si, simplement, quedarà en historieta. Això que en llenguatge d'ara en diem còmic.

@jimperdigo

La roda

JULI
Capella

El sistema és antigent

Ho diuen els locutors amb una ganyota, com si estiguessin descrivint una cosa perversa. Ho escriuen alguns opinadors amb molta mala llet, diuen: «Els anti –recalcant l'anti– sistema». Ho solen escriure entre cometes per posar-hi més èmfasi. És l'etiqueta que pengen davant de tot el que és desconcertant, i es queden tan amples. No està encunyat per a la CUP, En Comú Podem o Podemos, ve de lluny, per invalidar qualsevol persona o grup que els descol·loca. És una cantarella que pretén estigmatitzar. Però ja no cola. Resulta que gran part de la gent ha votat anti-sistema o se sent antisistema. Perquè és el més lògic, estar descontent amb un sistema que permet les barbaritats que vivim i voler canviar-lo. Ara sabem que els més

L'estratègia dels etiquetadors és lògica, necessiten denigrar per espantar la gent

afins al sistema són els grans pintes del país. Els que s'aprofiten del sistema per anar-nos plomant. Els més sistema són **Rato**, **Bárceñas**, el clan **Pujol**, el PP, el PSOE, Convergència, l'Ibex... Per tant, ser titllat d'antisistema ja no és un insult sinó més aviat un piropo. Més encara, qualsevol persona sensible sol tenir certa tendència a ser crítica amb la seva habitual societat, per buscar millores.

Un altre presumpte insult és *radical*. L'inefable ministre del sistema **Jorge Fernández** acaba de llançar la web *Stop radicalismos*. Una altra bestiesa, ja que ser radical en cert sentit està molt bé. Si **Gaudí** deia que ser original és anar a l'origen, benvinguts doncs els radicals nobles, els que volen canviar les coses d'arrel, des dels fonaments, que prou falta que ens fa. L'estratègia d'aquests etiquetadors és lògica, necessiten denigrar. Saben que espanten la gent, i barregen aquestes denominacions amb *extremista*, *separatista*, i fan un *totum revolutum* amb el gran estigma: *terrorista*. De manera que després tot queda relacionat en el subconscient. Però s'obliden que el conscient de la majoria ja no es mama el dit. ■

ELS DIJOUS, ECONOMIA

Tornar a l'interès comú

L'euro ha provocat un canvi dramàtic en les relacions de poder entre països i grups socials

ANTÓN
Costas

Segons sembla, quan a la Xina algú vol que les coses et vagin malament et desitja que visquis temps interessants. Sens dubte, el 2016 serà un any interessant per a nosaltres. Quan ens parem a pensar en l'acumulació de problemes de tota mena que –com a catalans, espanyols i europeus– tenim, es diria que algú ens ha llançat la maledicció xinesa.

Com a catalans el repte més important el 2016 és trobar una governança que no representi només una part de la societat i que fomenti la convivència. Com a espanyols, els reptes són la desocupació, la pobresa i la desigualtat creixent i el malestar amb el funcionament de la política. Com a europeus, els problemes es multipliquen. Per una banda hi ha la divisió de la zona euro entre un nord ric i un sud endeutat; per l'altra, el problema dels refugiats, que amenaça de trencar la lliure circulació de persones dins de la UE; i, en tercer lloc, l'amenaça de fractura que porta el referèndum britànic.

ÉS FÀCIL atribuir aquests problemes a la crisi financera i econòmica. I certa raó hi ha. Les polítiques d'austeritat van repartir injustament els costos de la crisi. Com a resultat, van fer augmentar d'una manera dramàtica la pobresa i la desigualtat. I, paral·lelament, el malestar social i la inestabilitat política. Però les raons profundes vénen de

lluny. Per comprendre les hem de girar la vista enrere. Als anys 90 es va produir un canvi en la distribució del poder polític entre elits i classes mitjanes i treballadores que és la mare de tots els problemes actuals.

Després de la tremenda desigualtat d'inicis del segle XX, les dues guerres mundials i la Gran Depressió van introduir factors objectius que van fer inclinar la distribució del poder polític en favor de les classes treballadores i mitjanes. La prioritat de la política va ser la qüestió socioeconòmica. Es van introduir institucions com el salari mínim, les relacions laborals equilibrades entre patronals i sindicats, els impostos progressius sobre la renda i la riquesa i les polítiques socials i de benestar.

Però a començaments dels anys 90 es va produir un gir important. La qüestió socioeconòmica va cedir la seva prioritat en favor de qüestions relacionades amb valors no econòmics: ideologia, medi ambient, gènere, família, religió, etcètera. Les nostres societats van començar a dividir-se en raó de criteris no de classe social sinó de valors. Això va beneficiar els partits conservadors.

De forma no casual, aquest gir va coincidir amb la caiguda del mur de Berlín el 1989 i la desaparició de l'URSS. Les elits occidentals van perdre la por que les havia portat a consentir les polítiques progressistes de

LEONARD BEARD

El gir independentista té a veure també amb la ruptura dels valors socioeconòmics

la guerra freda. Es va produir un canvi en les relacions de poder polític entre les elits i els ciutadans en favor de les primeres. I es van començar a qüestionar les polítiques i regulacions en favor de les polítiques de despesa social i dels impostos progressius.

Enmig d'aquest clima de confiança i d'abandonament de la preocupació per les desigualtats socials va sorgir l'euro. Contràriament a com es va vendre, no era una moneda única per a una unió política europea. Va ser concebut com un sistema de tipus de canvis fixos que, a diferència de les experiències prèvies dels anys 80 i 70, utilitzava una moneda comuna.

L'euro ha provocat un canvi dramàtic en les relacions de poder entre països, i entre grups socials dins de cada país. Ha beneficiat el nord enfront del sud. I els interessos de les elits financeres enfront dels drets socials de la majoria. Un exemple va ser la reforma express de la Constitució espanyola de l'any 2010. El Govern socialista de **Rodríguez Zapatero** i el PP de **Rajoy** van haver d'acceptar la imposició europea de donar prioritat al pagament als prestamistes a costa de reduir la despesa social i augmentar els impostos a les classes mitjanes i treballadores.

EL GIR independentista a Catalunya té relació amb aquest context dels anys 90. No nego que la crisi i el malestar amb el funcionament de l'Estat de les autonomies hi hagi influït. Però la causa llunyana està en la desocupació pels objectius socioeconòmics d'igualtat i la prioritat a la política de valors i preferències ideològiques diferenciades.

La política que està basada en valors no socioeconòmics que predomina en la política actual és divisiva. Necessitem tornar a la recerca d'un interès comú a la majoria de la societat. I aquest interès comú només pot venir d'un gir cap a la dimensió socioeconòmica de la política: les condicions de vida de la majoria i les oportunitats per a tothom, especialment per als més joves. Les últimes eleccions celebrades en aquest país han enviat senyals de canvi en aquesta direcció. Espero que el 2016 s'accentui el gir a la recerca d'un interès comú. ■

Catedràtic de Política Econòmica (UB).